

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

qui nobis hoc sine in prælectâ Pericope proponitur, ut videamus quomodo neque oblato Messîæ honore, neque amplissimis illis divitiis, quas ipsi Judæi offerebant, commotus sit, ut Judæorum sententiæ ad stipularetur, sed semper in negativâ, quod non sit, perseveravit. Id in Ecclesia Christianâ adhuc hodie ad magnam ejus gloriam prædicatur, & prædicabitur usque ad finem mundi. Quin & in adventu Domini magnâ id ei gloriæ erit. Qui enim confessus me est coram hominibus &c. Matth. 10. v. 32. 33.

Nos absque ulteriori præambulo ad ipsam Pericopen accedemus, meditaturi ex instituto:

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

II.

Exegesis.

ANte octiduum audivimus, quomodo Iohannes Baptista, duos ex discipulis suis ad Christum miserit, ut quærent: an esset, qui venturus est, an alium expectarent! Iam de aliâ legatione audimus, quam Pontifices Hierosolymitani ad Iohannem Baptistam in desertum ablegarunt, cum eadem quæstione, An sit qui venturus est, an alium præstolarentur? verbo: promissus mundi Messias. Quemadmodum igitur Servator affirmative respondit, se illum ipsum esse: ita Iohannem negative quod non sit, respondere percipimus, ait enim: Non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Helias es tu? & respondit: Non: sed vox clamanus in deser-

to, dirigitte viam Domini: sicut dixit Elaias Propheta.

Querela representat

1. *Pompam malignantium*, Judæi enim ad Baptistam mittunt non ex plebe homines, sed Sacerdotes & Levitas, & ex illis præstantissima haud dubie subjecta, experientia, senio, & eruditione incluta. Illi nomine Sanhedrim quærere jubentur, quis sit, & quis ei licentiam dederit, non modo in deserto docendi, sed & baptizandi, ex quâ autoritate novam hanc doctrinam profiteatur, quæ hæcenus incognita fuerit. Hoc ipso Johanni terrorem incutere volunt, ut ad animû revocet, quanti momenti res sit, & plena periculi novitati deditum esse. Quod sane Proceres Hierosolymitani non adeo impune abire sinent.

Quod si Pontificiam Ecclesiam spectamus, eamque cum Judaicâ, qualis tempore Christi erat, comparamus: non magnum discrimen intererit, imprimis, quod externam pompam concernit.

Illi confidebant in Hierosolymorum urbe, clamantes: Templum Domini, templum Domini, Jer. 7. v. 4. Ita Pontificii semper ostentant Ecclesiam Romanam Catholicam, nobisque persuasum eunt, quod errare nequeat. Verum experientia contrarium probat. Virginem enim illam quæ Pauli tempore Romæ fuit, nunc vitiatam esse vel ex ipsa ad Romanos Epistolâ patet, ut non immerito exclames: Quomodo facta est meretrix civitas fidelis? Ela. 1. v. 21. ideo vana Ecclesiæ Romano-Catholicæ ostentatio est, quia à Doctrina Pauli declinavit. *Non valet in Ecclesia loci, sed doctrina & veritatis successio*, inquit Tertullianus, Ioh. 8, v. 31.

d 2

illi

Illi confidebant in multitudine & Procerum applausu. Ibi enim domicilium suum habebat Pontifex maximus, ut & Synedrium constans ex septuaginta Personis do domo Davidis: erant quoque ibidem quadringenti & triginta collegia, Professoribus & viris eruditis optime instructi, ideoque ad Iohannem non unum atque alterum, sed ex omni ordine aliquos ablegant, qui autoritate sua Iohanni glaucoma objiciant, ut se ad eorum nutum componat.

Quid familiarius Pontificiis hodie est, quam ut in multitudine confidant, & hoc ipso simplicioribus palpum obtudant? Quoties Ecclesiam Catholicam per totum Orbem dilatata jactant? Quoties Imperatorem Romanum, tot Reges, Principes, Episcopos, Prælatos, Monachorum & Canoniorum Collegia prædicant? quorum respectu nos quasi stillam situlæ, Esa. 40. v. 15. lampadem contemtam, Iob. 12. v. 15. & quasi tuguriolum, in quo pernoctant in cucumerariis hortis, Esa. 1. v. 8. æstimant.

Id nos minus offendere debet: Multitudo enim errantium, non parit errori patrocinium. Deus novit, qui sint sui, 2. Tim. 2. v. 19. Si ex multitudine Ecclesia vera censenda esset, ubi tempore diluvii, quo vix octo animæ servabantur, Gen. 6. v. 18. item tempore Abrahami, Gen. 11. v. 31. in deserto, Exod. 32. v. 15. tempore Eliæ, 1. Reg. 18. v. 18. fuisset? Iccirco neminem id terreat. Impii semper numerum piorum exsuperant. Matth. 7. v. 13.

Cum Imperator Constantinus Liberio Episcopo solitudinem objiceret dicens: Quota pars tu es Orbis terrarum? Respon-

dit ille: Mea solitudine non minuitur verbum fidei. Hæc tua consolatio esto, mi Christiane! quando vespera tibi ingruere videtur, Luc. 24. v. 29. Sancti defecerunt, Psal. 12. v. 2. Apostasia magna est, 1. Tim. 4. v. 1. In uno & altero potest esse Ecclesia, Tertulliano asserente. Ubi duo vel tres, &c. Matth. 18. v. 20.

Imprimis verbi Præcones caveant sibi, ne autoritate filiorum seculi hujus commoveantur, ut in officio suo remissius agant. Hic sanctuarium & domus Regni est, dicebat Amasia ad Amos, Amos. 7. v. 13. Non mihi loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, aiebat Pilatus ad Christum, Ioh. 19. v. 10. Hæc tuba adhuc hodie mundus verbi ministros terrere solet. Verum confidite fratres! Mundus transit & concupiscentia ejus, 1. Ioh. 2. v. 17. Magis obediendum est Deo, quam hominibus, Act. 5. v. 79.

2. *Torporem ositantium.* Patriarcha Iacobus signum constituerat, si sceptrum de Iuda ablatum esset, Messiam brevi adventurum esse, Gen. 49. v. 10. Daniel adhuc clarius tempus innuerat, Dan. 9. v. 24.

Atqui sceptrum jam tum ablatum erat, septuaginta quoque hebdomades nunc præterfluxerant, ideo ad Baptistam in desertum mittunt, & quia ex matre effectâ, & vetulâ, prædicente Gabriele Archangelo conceptus & natus erat, & parce & duriter vitam agens de promisso Messiam non modo docebat, sed & multis inculcabat, cum jam præforibus, imo in medio eorum esse: novumque baptismi ritum inchoare, qui hætenus in populo Iudaico minus usitatus fuerat, quæsitum ad eum abe-

abeunt, an fortè Messias sit? Verùm hoc ipso oscitantiam suam clarè produnt. Meritò enim ex Scriptura nosse debuissent, Messiam nascendum fore, non ex Tribu Levi, sed è Tribu Juda, Gen. 49. v. 8. seqq. non ex vetula, sed ex virgine, Esa. 7. v. 14. non Hierosolymis sed Bethlehem, Mich. 5. v. 2. scire quoque debuissent, Messiam non Johannem, sed Emanuelem vocatum iri, Esa. 7. v. 14. multisque miraculis officium suum probaturum, Esa. 35. v. 5. 6. quale quid Johannes non fecit, Joh. 10. v. 41.

Videmus hinc Concilia autoritate & eruditione præstantium errare posse, & sæpè toto cælo errasse. Certè filii viri sunt mendacium, Psal. 62. v. 10.

Sic mendaces inventi sunt quadringenti illi Prophetæ, quos Rex Achab convocavit, solo Michâ verum loquente, 1. Reg. 22. v. 6. & 17.

Esaïas totum Sacerdotum Collegium speculatores cæcos & canes mutos appellat. Esa. 56. v. 10.

Nonne insulsus error, quod Pontifices & Scribæ in Concilio suo Christum innocenter in ligno suspenderunt, crucifixerunt & occiderunt? Act. 10. v. 39.

Sic ex experientia nimium constat, Pontifices Romanos in Conciliis suis multifariam errasse.

Concilium Neocæsarense sub Leone IV. celebratum, prohibet nuptias secundas, contra effatum Pauli, 1. Cor. 7. v. 30.

Concilium Constantinopolitanum imagines venerandas & adorandas esse jubet, contra Dei interdictum, Exod. 20. v. 4.

Concilium Carthaginense ab hæreticis baptizatos rebaptizandos esse vult, contra expressam Pauli sententiam: Dei dona sunt ἀμιτάριλτα, Rom. 11. v. 29.

Concilium Constantiense, laicis usum calicis interdixit, contra institutionem Christi, Matth. 26. v. 28. Marc. 14. v. 23. Luc. 22. v. 20. 1. Cor. 11. v. 25.

Concilium Tridentinum cumulum errorum in Ecclesiam introduxit, quod ex ipsis eorum definitionibus constat.

Caveamus, ne per hominum hæc decreta à veritate abducamur. Christus est via, veritas & vita, Joh. 14. v. 6. hanc amplectimini, non declinantes neque ad dexteram neque ad sinistram, Esa. 30. v. 1. Gal. 6. v. 16.

III. *Furorem expostulantium.* Quodsi, ajunt, neque Christus, neque Elias, neque Propheta es, quid ergò baptizas? q. d. quis tibi id mandavit, an nescis Synedrio Hierosolymitano inspectionem deberi? Certè non impunè id feceris: ita certè Procetes nostri te excipient, ut alii exemplo tuo edocti, cautius mercari discant.

Hinc ideam omnium hæreticorum & Pseudo-Prophezarum habemus, qui principiò per humanos se simulant, aureos mōtes pollicitantes illis, quos ad partes suas pertrahere satagunt; quando verò ad Exemplum Baptistæ constantes manent, omnis favor cessat, & quaeritur jus in armis, quod blandis verbis obtineri non poterat. Id à patre Diaboli didicerunt, qui non modò velut mendax ab initio fistula dulce canere novit: sed & homicida est, Joh. 8. v. 44.

Tales minæ à semel agnita veritate abtertere nos non debent. Exempla constantiæ sunt, socii Danielis, Dan. 3. v. 17. Septem fratres cum matre sua, 2. Macc. 7. v. 2. seqq. Ut & matrona illa opulenta, de qua Basilius refert, quod minis tyrannorū responderit: Valeat vita, pereat pecunia, famula Christi sum. Sic esto fidelis usque

ad mortem, & reportabis coronam vitæ,
Apoc. 2. v. 10. Dic cum Ecclesia:

Verbum perennat firmiter,
Ingratiis ipsorum,
Est ipse nobis jugiter,
Cum gratia donorum:
Si corpus occidunt,
Et omnia rapiunt,
Omitte tu lætus
Est quæstus his nullus
Regni Dei tu certus.

Rex Navarra sponsæ suæ arrham donabat anulum, pretiosissimo Adamante insignitum, in quò Sol & Luna sculpta erant, his verbis in circumferentia adjectis: Semel, simul, semper.

Christus cœlestis noster sponsus est, qui nobis se desponsavit, Os. 2. v. 19. idè similem amorem & fidem à nobis exigit, ut stipulationem bonæ conscientia, quam cum eo in baptisino semel fecimus, 1. Petr. 3. v. 11. non malitiose violemus, sed firmiter servemus, servientes ei in justitia & sanctitate eoràm ipso, omnibus diebus vitæ nostræ, Luc. 1. v. 75. qui enim perseveraverit usque in finem, hinc salvus erit, Matth. 10. v. 22.

De Secundo.

Sequitur nunc *Medula*, quæ derivatur
1. Ex *Baptismi efficacità*. Non enim ibi mera aqua est, sed aqua verbo Dei inclusa, hæc pars præcipua & essentialis est, quæ aqua sanctificatur, ut sit lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti, Tit. 3. v. 5. idè dicit Baptista: Ego baptizo in aqua; medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis: ipse est, qui post me venit, qui ante me fuit.

Hæc verba non Judæis modò, sed no-

bis quoque dicta putemus: imprimis verò verbi ministri, qui Johannis munus in Ecclesiâ obeunt, auditores suos ita alloquantur: Ego indignus Ecclesiæ minister puerulos vestros in aqua baptizo: hoc opus quasi humanum spectatis: verum Servator in medio nostrum est, eosque Spiritu sancto baptizat.

Ocellus, ut fit, adspicit,
Effusio liquoris;

Sed Spiritu vim percipit
Christi fides cruoris:

Fluenta sanguinis rubra
Videntur hæc tuente,
Quæ cuncta sanant vulnera,
Accepta de parente,
Et quolibet patrante.

Et porro:

Audite nunc, perpendite,
Baptismus ut vocetur,
Quid Christianus credere
Ut hæresis vitetur:

Adesse vult aquam Deus,
Ast non aquam vult meram,
Vult adsit ut sermo suus
Spirans medelam plenam,
Is hinc agit baptistam.

Hinc baptismi virtus est, ut operetur remissionem peccatorum, liberet à morte & Diabolo, & largiatur salutem æternam omnibus qui id credunt, sicut verba & promissiones Dei sonant. Qui enim crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur, Marc. 16. v. 16.

Nos semper baptismi fœdus meminimus, hæc enim consolatio nostra in omnibus adversitatibus est, quod nomina nostra in cœlo scripta sunt, Luc. 10. v. 20. quod fit

in